

ҶОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
Дар бораи ташкилотҳои маблағзории хурд

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2004, №5, мод. 349; соли 2007, №7, мод.679; соли 2008, №10, мод.808)

Маҷлиси намояндагон 19-уми апрели соли 2004 қабул кардааст
Маҷлиси миллӣ 29-уми апрели соли 2004 ҷонибдорӣ намудааст

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқӣ ва ташкилии фаъолияти ташкилотҳои маблағзории хурдро бо мақсади фароҳам овардан ва тараққӣ додани бозори хизматрасонии маблағзории хурд дар ҷумҳурӣ ва рушди соҳибкорӣ танзим мекунад.

Боби 1.
Муқаррароти умумӣ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

амонат – маблағҳои пулии аз ҷониби шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии дар ташкилоти амонатии кредитии хурд ҷойгиршудае, ки метавонанд бо дархост ва ё анҷом ёфтани мӯҳлат бидуни фоиз ё бо фоиз аз ҳисоб хориҷ карда шаванд;

кредити хурд – маблағҳои пулии аз ҷониби ташкилоти амонатии кредитии хурд ба қарзгирони худ бо шарт мӯҳлатнок баргардонидан ва музднокӣ ба андозаи на бештар аз ҳадди ниҳонии имконпазири кредити хурди додашуда;

қарзи хурд – маблағҳои пулӣ ё ашёи дорои аломати навъи муайяни аз ҷониби ташкилотҳои қарздиҳии хурд бо шартҳои мӯҳлатнокӣ, баргардонидан ва дар ҳолатҳои пешбиниамудаи шартнома бо шарт музднок ба андозаи на бештар аз ҳадди ниҳонии имконпазир ба қарзгирон додашаванда;

ташкilotи маблағзории хурд – ташкilotи амонатии кредитии хурд, ташкilotи қарзии хурд ва фонди қарзии хурд мебошанд;

ташкilotи амонатии кредитии хурд – ташкilotи тижоратии маблағзории хурде, ки барои ҷалби амонатҳо, додани кредитҳои хурд ва дигар фаъолиятҳо, ки Қонуни мазкур пешбинӣ намудааст ва дар асоси иҷозатнома фаъолият мекунад;

ташкilotи қарзии хурд – ташкilotи тижоратии маблағзории хурд, ки дар асоси иҷозатнома фаъолият менамояд, қарзҳои хурд медиҳад ва дигар хизматҳо мерасонад;

фонди қарзии хурд – ташкilotи ғайритижоратии маблағзории хурд, ки дар асоси шаҳодатномаи аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон додашаванда фаъолият менамояд, қарзҳои хурд дода, дигар хизматҳо мерасонад;

шахсони бонуфуз (аффилир) – шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки қодиранд ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии фаъолияти соҳибкориро амаликунанда таъсир расонанд (ба истиснои мақомоти давлатӣ, ки аз болои фаъолияти ин шахсон дар доираи ваколати ба онҳо додашуда назорат мебаранд).

Моддаи 2. Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ташкilotҳои маблағзории хурд

Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ташкilotҳои маблағзории хурд ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф кардааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Доираи татбиқи Қонуни мазкур

Қонуни мазкур танҳо нисбат ба ташкilotҳои маблағзории хурд татбиқ шуда, нисбат ба бонкҳо ва ташкilotҳои дигари молиявӣ татбиқ намегардад.

Муқаррароти Қонуни мазкур ба додани қарз (аз ҷумла қарзи хурд) ба ҳар кадом шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ мутобиқи Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон монъе намегардад.

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи бонкҳо ва фаъолияти бонкӣ», санадҳои меъёрии Бонки миллии Тоҷикистон, ки мутобиқи он қабул гардидаанд, нисбат ба ташкilotҳои маблағзории хурд, ба истиснои ҳолатҳои, ки бевосита Қонуни мазкур пешбинӣ менамояд, татбиқ намегардад.

Моддаи 4. Муносибатҳои ташкилотҳои маблағгузори хурд бо давлат ва Бонки миллии Тоҷикистон

Ташкилотҳои маблағгузори хурд фаъолияти худро дар доираи салоҳияти пешбиниамудай Қонуни мазкур ва санадҳои меъёрии Бонки миллии Тоҷикистон, ки мувофиқи онҳо қабул карда шудаанд, инчунин дигар қонунҳо мустақилона ташкил ва амалӣ менамоянд.

Мақомоти давлатӣ ва шахсони мансабдори онҳо ҳақ надоранд ба фаъолияти ташкилотҳои маблағгузори хурд даҳолат намоёнд ё фаъолияти онҳоро санҷиш ва тафтиш намоёнд, ба истиснои ҳолатҳое, ки бевосита дигар қонунҳо пешбинӣ кардааст.

Ташкилотҳои маблағгузори хурд барои ўҳдадориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ўҳдадориҳои ташкилоти маблағгузори хурд ба истиснои ихтиёран ба зиммаи худ гирифтани ўҳадорӣ ҷавобгар нестанд.

Ташкилотҳои маблағгузори хурд барои ўҳдадориҳои Бонки миллии Тоҷикистон ва Бонки миллии Тоҷикистон барои ўҳдадориҳои ташкилотҳои маблағгузори хурд ҷавобгар намебошанд.

Боби 2.

Таъсиси ташкилотҳои маблағгузори хурд

Моддаи 5. Таъсиси ташкилотҳои маблағгузори хурд

Ташкилоти амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд дар шакли ҷамъияти саҳҳомии пӯшида ё ҷамъияти дорой масъулияти маҳдуд таъсис дода шуда ва фонди қарзии хурд дар шакли фонди ҷамъиятӣ ташкил дода мешавад.

Шаҳсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, резидентҳо ва ғайррезидентҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд муассисони ташкилотҳои маблағгузори хурд бошанд.

Бонки миллии Тоҷикистон ҳадди ниҳоии имконпазири кредит ва қарзи додашавандаро бо санадҳои меъёрий муайян менамояд.

Бонки миллии Тоҷикистон ҳақ дорад санадҳои меъёрие қабул намоёнд, ки ҳадди аксари маҷмӯи саҳмияҳои ба муассисони ташкилоти амонатии кредитии хурд тааллуқдоштаро маҳдуд менамоянд.

Моддаи 6. Ҳучҷати таъсиси ташкилотҳои маблағгузори хурд

Ҳучҷати таъсиси ташкилотҳои маблағгузори хурд шартномаи таъсисӣ ва оинномаи аз ҷониби муассисони вай тасдиқ кардашуда ва дар ҳолатҳои пешбиниамудай қонунгузорӣ оинномаи худӣ онҳо мебошад.

Дар ҳучҷати таъсисии ташкилотҳои маблағгузори хурд бояд он намудҳои фаъолият нишон дода шаванд, ки мутобиқи моддаи 20 барои ташкилоти амонатии кредитии хурд ва моддаи 36 Қонуни мазкур барои ташкилоти қарзии хурд ва фонди қарзии хурд муқаррар карда шудаанд.

Тағйироти ба ҳучҷати таъсисии ташкилотҳои маблағгузори хурд воридшаванда бояд бо тартибе, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ кардааст, ба қайд гирифта шавад.

Моддаи 7. Номи ташкилотҳои маблағгузори хурд

Ташкилоти маблағгузори хурд ҳуқуқ дорад танҳо он номи (ё ихтисорае)-ро истифода баранд, ки дар ҳучҷати таъсисии он нишон дода шудааст.

Ифодаи «Ташкилоти амонатии кредитии хурд» ё ихтисораи «ТАКХ» метавонад дар номи расмӣ ва бо мақсадҳои рекламавӣ (таблиғотӣ) танҳо аз ҷониби ташкилоти амонатии кредитии хурд, ки дорой иҷозатномаи пешбиниамудай Қонуни мазкур мебошад, истифода гардад. Ифодаи «Ташкилоти қарзии хурд» ё ихтисораи «ТҚХ», истилоҳи «фонди қарзии хурд» ё ихтисораи «ФҚХ» метавонанд дар номи расмӣ ва бо мақсадҳои рекламавӣ (таблиғотӣ) танҳо аз ҷониби ташкилоти қарзии хурд дар асоси иҷозатнома ва барои фонди қарзии хурд бошад, дар асоси шаҳодатномаи дар Қонуни мазкур пешбинишуда, истифода гарданд.

Ташкилоти амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд наметавонанд ҳангоми тавсифи фаъолияти худ, ки онҳоро мавҷудияти иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон пешбинӣ мекунад, калимаҳои зеринро ба ҳеҷ гуна забон дар ифодаи номи худ истифода намоёнд: «миллӣ», «давлатӣ», «Ҷумҳурии Тоҷикистон», «Тоҷикистон», «бонк» ё ҳар гуна калимаи дигарро ба ҳама гуна забон, ки ҷамъиятро ба гумроҳӣ мебарад.

Ташкилоти маблағгузори хурд ўҳаддор аст қаблан Бонки миллии Тоҷикистонро дар хусуси тағйир ёфтани ном ё маҳалли ҷойгиршавии худ огоҳ намоёнд. Баъди ворид кардани тағйироти даҳддор ташкилоти маблағгузори хурд ўҳаддор аст дар муддати се рӯз дар васоити аҳбори омма дар ин хусус огоҳинома ба нашр расонад.

Моддаи 8. Мақомоти идоракунии ташкилотҳои маблағгузори хурд

Мақомоти идоракунии ташкилотҳои маблағгузори хурд инҳоянд:

- маҷлиси умумӣ (ба истиснои фонди қарзии хурд);

- мақомоти иҷроияи ташкилотҳои маблағгузори хурд, ки аз мақоми яккасардорӣ (инфироӣ) ва дастачамғӣ иборат аст.

Дар оинномаи ташкилотҳои маблағгузори хурд пешбинӣ намудани таъсисдиҳии Шӯрои директорон (Шӯрои назорат) ва комиссияи тафтишотӣ (ревизионӣ) мумкин аст.

Салоҳияти мақомоти ташкилотҳои маблағгузори хурд, инчунин тартиби аз тарафи онҳо қабул намудани қарор ё аз номи ташкилоти маблағгузори хурд баромад қарданро ҳуҷҷати таъсисии ташкилотҳои маблағгузори хурд муайян менамояд.

Шӯрои директорони ташкилотҳои амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд набояд камтар аз 5 аъзо ва раёсати фонди қарзии хурд на камтар аз 3 аъзо дошта бошад.

Моддаи 9. Филиалҳои ташкилотҳои маблағгузори хурд

Филиали ташкилотҳои маблағгузори хурд – воҳиди махсуси ташкилотҳои маблағгузори хурд буда, шахси ҳуқуқӣ намебошад. Филиал маҳалли ҷойгиршавии доимӣ дошта, метавонад фаъолияти худро дар асоси низомномае, ки ташкилотҳои маблағгузори хурди таъсисдодаи вай тасдиқ қардаанд, анҷом диҳад.

Фаъолияти филиал ҳамчун фаъолияти ташкилотҳои маблағгузори хурд баррасӣ мегардад. Филиалҳо бояд дар оинномаи ташкилотҳои маблағгузори хурд, ки барои фаъолияти филиалҳои худ масъулияти пурра ба зимма доранд, нишон дода шаванд.

Филиал бо ташкилотҳои маблағгузори хурд бо иловаи калимасе, ки маҳалли ҷойгиршавии онро нишон медиҳанд, номи ягона дорад ва филиал будани онро ифода мекунад.

Нисбат ба филиал ягон навъ талаботи алоҳида дар хусуси сармоияи оинномавӣ истифода намешавад, чуноне ки нисбат ба ташкилотҳои маблағгузори хурд ягон талабот дар хусуси сармоияи иловагӣ дар натиҷаи кушодани филиал истифода намегардад.

Ташкилотҳои маблағгузори хурд метавонанд филиалҳои худро дар ҳамаи қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон бо нишон додани ном, маҳалли ҷойгиршавии онҳо кушоянд ва оид ба он Бонки миллии Тоҷикистонро огоҳ намоянд.

Моддаи 10. Иттиҳодияҳои ташкилотҳои маблағгузори хурд

Ташкилотҳои маблағгузори хурд бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ метавонанд барои ҳимоя ва намоёндогии манфиатҳои умумии аъзои худ, ҳамроҳанг қардани фаъолияти онҳо, қонеъ намудани манфиатҳои иттилоотӣ ва касбӣ иттиҳодияҳо (ассотсиатсияҳо, иттифоқҳо) ташкил намоянд.

Иттиҳодияҳо (ассотсиатсияҳо, иттифоқҳо) ба фаъолияти, ки дар моддаҳои 20 ва 35 Қонуни мазкур барои ташкилотҳои маблағгузори хурд пешбинӣ шудааст, машғул шуда наметавонанд.

Аз ҷониби ташкилотҳои маблағгузори хурд истифодаи иттиҳодияҳо (ассотсиатсияҳо, иттифоқҳо) барои муқаррар намудани меъёрҳои фоидаи андозаи подоши хизмат манъ аст.

Худуди ифшои маълумотро, ки нисбат ба онҳо мутобиқи моддаи 39 Қонуни мазкур ё қонунҳои дигари Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби махфӣ нигоҳ доштан истифода мегардад, барои иттиҳодияҳое (ассотсиатсияҳо, иттифоқҳо), ки мутобиқи ҳамин модда таъсис дода шудаанд, қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Моддаи 11. Азнавташкилдихӣ ва барҳамдиҳии ташкилотҳои маблағгузори хурд

Азнавташкилдихӣ ва барҳамдиҳии ташкилотҳои маблағгузори хурд бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад. Азнавташкилдихӣ ва барҳамдиҳии ихтиёрии ташкилоти амонатии кредитии хурд бо тартибе, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон барои бонкҳо пешбинӣ намудааст, сурат мегирад.

Моддаи 12. Бақайдгирии давлатии ташкилотҳои маблағгузори хурд

Ташкилотҳои маблағгузори хурд мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи бақайдгирии давлатии шахси ҳуқуқӣ» ба қайди давлатӣ гирифта мешаванд.

Боби 3.

Сармоияи оинномавӣ ва амволи ташкилотҳои маблағгузори хурд

Моддаи 13. Сармояи оинномавии ташкилотҳои маблағгузори хурд

Сармояи оинномавии ташкилоти амонатии кредитии хурд аз сармояи ба пуррагӣ пардохтшуда, ки аз ҷониби муассисон ворид гардидааст, иборат мебошад. Қисми пулӣ метавонад бо пули миллӣ ё асъори хориҷӣ ворид карда шавад. Квотаи иштироки сармояи хориҷӣ дар низоми бонкӣ ба сармояи ташкилотҳои маблағгузори хурд, ки муассисони ташкилотҳои маблағгузори хурд бо асъори хориҷӣ ворид менамоянд, ҷорӣ намешавад.

Қисми ғайрипулии сармояи оинномавӣ барои ташкилоти амонатии кредитии хурди таъсисшаванда набояд аз 20 фоизи андозаи сармояи оинномавӣ зиёд бошад ва набояд дороии ғайримоддиро дар бар гирад. Ҳангоми афзудани сармояи оинномавӣ қисми ғайрипулии сармояи афзуншуда набояд аз таносуби фоизе, ки дар санадҳои меъёрии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар шудааст, зиёдтар бошад.

Маблағҳои қарзгирифташуда ё маблағҳои, ки предмети гарав мебошанд, ҳамчунин маблағҳои буҷетӣ наметавонанд барои ташкили сармояи оинномавӣ истифода шаванд.

Бонки миллии Тоҷикистон тибқи қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон меъёри ҳадди ақалли сармояи оинномавии ибтидоиро барои ташкилоти амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд ва қисми онро, ки бо асъори хориҷӣ ташкил меёбад, муқаррар менамояд. Талаботи мазкур ба фонди қарзии хурд татбиқ намегардад.

Моддаи 14. Амволи ташкилотҳои маблағгузори хурд

Ташкилотҳои маблағгузори хурд метавонанд дар доираи маҳдудиятҳои, ки Қонуни мазкур ва ҳуҷжатҳои таъсисӣ муқаррар кардаанд, амволи зеринро харидорӣ кунанд, молик бошанд, истифода намоянд, ичора диҳанд, фурӯшанд ё бо роҳҳои дигар бегона намоянд:

- амволи ғайриманқул ва амволи манқуле, ки танҳо барои фаъолияти ташкилотҳои маблағгузори хурд истифода мешаванд;

- амвол, аз ҷумла амволи ғайриманқул ва амволи манқули дар зербанди якуми қисми якуми ин модда нишондодашуда, ки ҳангоми анҷом додани ҳуқуқҳои худ оид ба ипотека, гарав ё шартномаи дигар дар бораи таъмини иҷрои ӯҳдадориҳо ё бо роҳи харид, додан, фурӯш бо мақсади (пурра ё қисман) қонеъ намудани кредитҳо ва қарзҳои хурди қаблан додаи ташкилотҳои маблағгузори хурд, ба шарте ки дар муддати панҷ соли ба даст овардан ташкилотҳои маблағгузори хурд ба ин амвол бо роҳи музднок бегонасозӣ ё дар мубодила ба амволи дигари иҷозатдодашуда ихтиёрдорӣ мекунад, ба даст меоранд.

Ташкилотҳои маблағгузори хурд метавонанд дар доираи санадҳои меъёрии мутобиқи Қонуни мазкур қабулнамудаи Бонки миллии Тоҷикистон маблағгузориҳои зеринро анҷом диҳанд:

- ба сармояи саҳомии ташкилотҳо (аз ҷумла, коғазҳои қиматноки сармомавӣ ва ӯҳдадориҳои қарзии мубодилашаванда), ки дар қаламрави Чумхурии Тоҷикистон ё берун аз он воқеъ гардидаанд;

- коғазҳои қиматноки қарзӣ ва дигар ӯҳдадориҳои қарзии тарафҳои саввум.

Тартиби баҳисобгирии амволи ташкилоти (маблағгузори) амонатии кредитии хурдро Бонки миллии Тоҷикистон муайян мекунад.

Моддаи 15. Меъёрҳои фоизӣ аз рӯи кредит ва қарзҳои хурд

Меъёрҳои фоизӣ аз рӯи кредит ва қарзҳои хурд ва подоши хизмат аз рӯи амалиёт ва хизматрасониҳо аз ҷониби ташкилотҳои маблағгузори хурд бо мувофиқаи муштариён муқаррар карда мешаванд.

Ташкилотҳои маблағгузори хурд ҳуқуқ надоранд аз пеши худ меъёрҳои фоизиро аз рӯи қарзҳои хурди додашуда, подоши хизмат ва мӯҳлати амали ин шартномаҳо бо муштариён тағйир диҳанд, ба истиснои ҳолатҳои, ки дар шартнома бо муштарӣ пешбинӣ шудааст.

Бонки миллии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад санадҳои меъёрие қабул намояд, ки нисбат ба ташкилотҳои маблағгузори хурд дар хусуси аз рӯи шакли стандартӣ пешниҳод намудани маълумот дар бораи меъёрҳои фоизӣ ва дигар ҳаққи хизмат ҷиҳати додани имконият ба муштариён ва муштариёни эҳтимоли барои муқоисаи арзиши маблағҳои қарз талаботро дар бар гирифта бошанд.

Моддаи 16. Муносибати байни ташкилотҳои маблағгузори хурд ва муштариён

Муносибати байни ташкилотҳои маблағгузори хурд ва муштариён дар асоси шартнома амалӣ мегардад.

Дар шартнома бояд меъёрҳои фоизӣ аз рӯи кредит ва қарзи хурд, арзиши хизматрасонӣ ва мӯҳлати иҷрои онҳо, аз ҷумла мӯҳлати баррасии ҳуҷжатҳои пардохт, масъулияти тарафҳо барои вайрон кардани шартнома ва дигар шартҳои муҳими он нишон дода шаванд.

Боби 4.

Иҷозатномадихӣ ба ташкилоти амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд

Моддаи 17. Тартиби додани иҷозатнома ба ташкилоти амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд

Ташкилоти амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд фаъолияти худро дар асоси иҷозатнома (литсензия) анҷом медиҳанд. Додани иҷозатнома ба ташкилоти амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

Дар рӯзи додани иҷозатнома муассисони ташкилоти амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд ўҳдадоранд 100% -и андозаи ҳадди ақалли сармояи оинномавиرو (қисми пулии онро) **мақоми иҷозатномадиханда** пардохт намоянд. Маълумот дар бораи суратҳисоб дар огохиномаи Бонки миллии Тоҷикистон нишон дода мешавад.

Иҷозатнома мўҳлати амали номаҳдуд дошта, дар тамоми қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон эътибор дорад.

Мақоми иҷозатномадиханда феҳристи ташкилотҳои амонатии кредитии хурд ва ташкилотҳои қарзии хурди иҷозатномадоштаро мурағаб намуда, дастрасии умумиро ба он таъмин менамояд. Иттилоот дар хусуси ташкилоти амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд, ки дар феҳрист мавҷуд аст, сола як маротиба дар нашрияти расмӣ Бонки миллии Тоҷикистон ҷоп карда мешавад. Тағйирот ва иловаҳои, ки ба феҳрист дохил карда мешаванд, дар нашрияти дар боло номбурда дар муддати як моҳ аз рӯзи ба феҳрист ворид намудани онҳо нашр карда мешаванд.

Бе иҷозатнома анҷом додани фаъолияти амонатӣ ё фаъолияти дигаре, ки моддаи 20 Қонуни мазкур пешбинӣ кардааст, мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон боиси ҷавобгарӣ мегардад.

Моддаи 18. Шартҳои додани иҷозатнома

Иҷозатнома барои амалӣ намудани намудҳои фаъолияти дар моддаи 20 Қонуни мазкур нишондодашуда ба ҳамон субъекте дода мешавад, ки фаъолияти он ба талаботи дар Қонуни мазкур пешбинишуда мувофиқат мекунад.

Додани иҷозатнома, рад кардани он, боздоштан ва бекор кардани амали он мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи иҷозатномадихӣ ба баъзе намудҳои фаъолият» бо назардошти муқаррароти Қонуни мазкур амалӣ мегардад.

Ба таври илова ба ҳуҷҷатҳои пешбинишудаи Қонун «Дар бораи иҷозатномадихӣ ба баъзе намудҳои фаъолият» барои гирифтани иҷозатнома ҷиҳати анҷом додани фаъолият, ки дар моддаи 20 Қонуни мазкур нишон дода шудааст, аризадиханда эълонияро дар хусуси даромади муассисон - шахсони воқеӣ пешниҳод менамояд, ки аз ҷониби мақомоти андоз тасдиқ гардида, манбаи дастрас шудани маблағҳоеро, ки ба сармояи оинномавӣ ворид карда шудаанд, нишон медиҳад.

Моддаи 19. Асос барои рад намудан, бекор кардан ва боздоштани иҷозатнома

Мақоми иҷозатномадиханда бо асосҳои зерин метавонад додани иҷозатномаро рад намояд:

- номувофиқатии ҳуҷҷатҳои ба ариза замимашаванда ба талаботи Қонуни мазкур ва санадҳои меъёрии Бонки миллии Тоҷикистон, ки мувофиқи он қабул шудаанд;

- номувофиқатии номзадҳо ба вазифаҳои роҳбарикунанда ва вазифаҳои дигар ба талаботи таҳассусие, ки Қонуни мазкур пешбинӣ кардааст;

- вазъи ғайриқаноатбахши молиявии муассисони ташкилоти амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд ё аз ҷониби онҳо иҷро нагардидани ўҳдадориҳои онҳо дар назди бучет.

Иҷозатномаи **мақоми ваколатдор**, ки ба ташкилоти амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд дода шудааст, дар ҳолатҳои зерин метавонад бекор карда шавад:

- риоя накардани қонунҳо ва санадҳои меъёрии Бонки миллии Тоҷикистон, ки дар асоси Қонуни мазкур қабул шудаанд;

- муқаррар гардидани маълумоти носоҳеҳ ё гумроҳкунанда дар ариза барои гирифтани иҷозатнома;

- таъхири оғози фаъолияти ташкилоти амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд ба мўҳлати бештар аз як сол аз рӯзи додани иҷозатнома;

- мунтазам ошкор кардани ҳолатҳои носоҳеҳӣ ё нопуррагии маълумот ё маълумоти ҳисоботӣ, ки ба **Мақоми иҷозатномадиханда** пешниҳод карда мешаванд;

- аз ҷониби ташкилоти амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд анҷом додани фаъолияте, ки Қонуни мазкур иҷозат наодоаст;

- аз ҷониби ташкилоти амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд иҷро накардани ўҳдадорихои худ дар назди амонатгузoron ё қарздихандагон барои истифодаи мўҷозоте, ки барои ташкилоти кредитӣ моддаи 48-уми Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон» пешбинӣ кардааст, асос мегардад.

Хабар дар бораи бекор кардани иҷозатнома барои анҷом додани фаъолияти маблағгузории хурд дар мўҳлати 3 рӯз ба ташкилоти амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд бо тасдиқи дастрас шуданаш фиристода мешавад ва дар нашриҳои расмии Бонки миллии Тоҷикистон дар мўҳлати як ҳафта аз рӯзи қабули қарори дахлдор нашр карда мешавад.

Пас аз 30 рӯзи нашри хабар дар бораи бекор кардани иҷозатнома (литсензия) Бонки миллии Тоҷикистон ўҳдадор аст оид ба барҳам додани ташкилоти амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд ба суди дахлдор муроҷиат намояд.

Мақоми иҷозатномадиханда ҳуқуқ дорад амали иҷозатномаро то баргараф кардани ҳуқуқвайронкуниҳое, ки сабаби боздоштани амали вай гардидаанд, ба мўҳлати на бештар аз 6 моҳ боздорад.

Боби 5.

Амалиёте, ки ташкилоти амонатии кредитии хурд анҷом медиҳад

Моддаи 20. Фаъолияти ташкилоти амонатии кредитии хурд

Ташкилоти амонатии кредитии хурд метавонад ҳар қадам аз намудҳои дар зер нишондодашудаи фаъолиятро ҳангоми мавҷудияти иҷозатнома (литсензия) анҷом диҳад:

- қабули амонати шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;
- додани кредити хурд (бо таъмин ва бе таъмин);
- анҷом додани амалиёти кассавӣ: қабул, бозшуморӣ, хурдсозӣ, ивази купюр, бастабандӣ ва нигоҳдорӣ пулҳои қоғазӣ ва тангаҳо;
- додани кафолат мутобиқи маблағи ҳадди аксари кредити пардохтнашуда барои кредити хурд, ки барои як муштарӣ муқаррар шудааст;
- додан ва қабул намудани кортҳои пардохт;
- кушодан ва пеш бурдани суратҳисоби шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;
- анҷом додани амалиёти интиқоли бо фармоиши муштариён;
- анҷом додани амалиёти ҳисоббаробаркунӣ.

Илова ба намудҳои фаъолияти, ки дар қисми якуми ин модда нишон дода шудаанд, ташкилоти амонатии кредитии хурд метавонад:

- ба муштариёни худ ва муштариёни имконпазир хизматҳои машваратӣ ва иттилоотӣ расонад;
- оид ба иҷораи молиявӣ амалиёт анҷом диҳад ба шарте ки маблағи аҳди молиявӣ (лизингӣ) бо як муштарӣ (бо тарҳи фоизҳои ҳисобкардашуда) набояд аз маҳдудиятҳои, ки нисбат ба кредитҳои хурд истифода мешаванд, зиёдтар бошад;
- қарзгирии маблағҳои пулӣ (ба гарав гузоштани амволи шахсӣ ё ба тариқи дигар);
- нисбат ба ўҳдадорихои пардохти тарафи саввум ҳуқуқи талабкуниро ба даст орад;
- амволеро, ки мутобиқи шартҳои гарав харидорӣ шудааст, ба фурӯш барорад.

Ташкилоти амонатии кредитии хурд метавонад бо пули милли ва асъори хориҷӣ маблағҳои пулӣ қарз гирад. Ташкилоти амонатии кредитии хурд метавонад бо асъори хориҷӣ дигар навъҳои фаъолиятро, ки дар қисми якуми ин модда номбар шудаанд, бо гузаштани як соли фаъолият ва ба шарте ки ташкилоти амонатии кредитии хурд иҷозатномаи иловагиро бо нишон додани он навъҳои фаъолият, ки бо асъори хориҷӣ амалӣ карда мешаванд, гирифта бошад, анҷом диҳад. Иҷозатномаи (литсензия) иловагӣ дар сурати дар ташкилоти амонатии кредитии хурд мавҷуд будани коршиносони дахлдор ва таҷҳизоти муосири муросилотӣ, ҳамчунин ба шартҳои фаъолияти беэиёни вай ва иҷрои талаботи меъёрҳои иқтисодӣ, ки моддаи 25 Қонуни мазкур пешбинӣ кардааст, дода мешавад.

Ба ташкилоти амонатии кредитии хурд танҳо анҷом додани он намудҳои фаъолияти, ки дар ин модда ва иҷозатнома пешбинӣ шудаанд, иҷозат дода мешавад. Ташкилоти амонатии кредитии хурд наметавонад дар ягон ҳолат чунин намудҳои фаъолиятро мисли савдо, истеҳсол ва суғурта анҷом диҳад.

Нисбати кафолати амонатҳои шахсони воқеие, ки ташкилоти амонатии кредитии хурд ҷалб менамоянд, талаботи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи кафолати амонатҳои шахсони воқеӣ» тадбиқ мегарданд.

Ташкилоти амонатии кредитии хурд ҳуқуқи баровардани қоғазҳои қимматнокро надорад.

Моддаи 21. Кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти амонатии кредитии хурд ва талаботи тахассусӣ ба онҳо

Кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти амонатии кредитии хурд, роҳбари мақоми иҷроия ва муовинони вай, сармуҳосиб ва муовинони вай ҳамчунин роҳбарони филиалҳои вай мебошанд.

Талаботи тахассусиро ба кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти амонатии кредитии хурд Бонки миллии Тоҷикистон танҳо оид ба таҳсилот, собиқаи корӣ ва мавҷуд набудани доғи судӣ оид ба ҷиноятҳои қасдонаи ғаразнок содиршуда муқаррар менамояд.

Ташкилоти амонатии кредитии хурд ўҳдадор аст Бонки миллии Тоҷикистонро дар муддати ду рӯзи қабули қарори дахлдор дар бораи ҳамаи тағйироти ҳайати кормандони роҳбарикунанда огоҳ намояд.

Моддаи 22. Роҳ надодан ба ихтилофи манфиатҳо

Корманди роҳбарикунандаи ташкилоти амонатии кредитии хурд бо мақсади роҳ надодан ба ихтилофи манфиатҳо наметавонад:

- дар як вақт узви Шӯрои директорон, корманди роҳбарикунанда ё корманди ягон ташкилоти амонатии кредитии хурди нуфузнадоштаи дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияткунанда бошад;

- дар як вақт шахси мансабдор ё корманди мақомоти давлатӣ, аз ҷумла мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ бошад;

- дар баррасӣ ва овоздиҳӣ оид ба масъалаҳое, ки бевосита ё бавосита ба манфиати шахсии вай дахл доранд, иштирок намояд.

Моддаи 23. Саҳмиадорон ва тартиби додани саҳмияҳо

Шахси воқеӣ ё ҳуқуқии дорои камтар аз панҷ фоизи саҳмияҳои ташкилоти амонатии кредитии хурд, ки саҳмияҳои иловагӣ ба даст меорад ва дар натиҷаи он вай дорои панҷ ё аз он бештар фоизи саҳмияҳо мегардад, бояд дар муддати даҳ рӯзи ба даст овардан Бонки миллии Тоҷикистонро ба таври хаттӣ огоҳ намояд. Шахси воқеӣ ё ҳуқуқии дорои камтар аз панҷ фоизи саҳмияҳои ташкилоти амонатии кредитии хурд, ки бо яке аз якҷанд саҳмиадорони ташкилоти амонатии кредитии хурди мазкур созишнома бастааст ва дар натиҷаи он ин саҳмиадорон ба панҷ ё аз он бештар фоизи саҳмияҳои ташкилоти амонатии кредитии хурди мазкур назоратро анҷом медиҳанд, ҳамчунин бояд дар муддати даҳ рӯзи ба даст овардан Бонки миллии Тоҷикистонро ба таври хаттӣ огоҳ намоянд.

Ҳар шахси воқеӣ ва ҳуқуқӣ ё гурӯҳи шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки якҷоя амал намуда, ният доранд аҳдномае банданд, ки дар натиҷаи он ин шахси воқеӣ ё гурӯҳ назорати бештар аз 20 фоизи саҳмияҳои ташкилоти амонатии кредитии хурдро ба даст меорад, бояд барои гирифтани розигии Бонки миллии Тоҷикистон дар муддати 30 рӯз то таърихи эҳтимолии ба даст овардани саҳмияҳо дархости хаттӣ пешниҳод намоянд.

Бонки миллии Тоҷикистон на дертар аз 30 рӯзи гирифтани дархост барои ба даст овардани саҳмияҳо, ки мутобиқи қисми дуюми ин модда пешниҳод мегардад, дар бораи қарори худ ба таври хаттӣ аризадихандаро огоҳ месозад. Агар Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи қарори худ дар мӯҳлати муқарраршуда аризадихандаро огоҳ насозад, ин маънои онро дорад, ки розигии Бонки миллии Тоҷикистон барои ба даст овардани саҳмияҳо гирифта шудааст.

Бонки миллии Тоҷикистон метавонад ба аризае, ки мувофиқи қисми дуюми ин модда пешниҳод шудааст, танҳо дар ҳолатҳои зерин розигӣ надихад:

- агар вазъи молиявии тарафи бадастоварандаи саҳмия ғайриқаноатбахш бошад;

- агар ба даст овардани саҳмия боиси вайрон кардани қоидаҳои зиддиинҳисорӣ гардад;

- агар тарафҳои бадастоварандаи саҳмия маълумоти мукамалеро, ки Бонки миллии Тоҷикистон талаб менамояд, пешниҳод нақунанд ё маълумоти бардурӯғ ё гумроҳкунанда пешкаш нақунанд.

Тартиби пешниҳод ва баррасии дархостҳо барои ба даст овардани саҳмияҳои ташкилоти амонатии кредитии хурд, ҳамчунин талабот ба вазъи молиявии тарафҳои ба дастоварандаи саҳмияҳо (аризадихандагон) аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Боби 6.

Танзим ва назорати ташкилоти амонатии кредитии хурд

Моддаи 24. Бонки миллии Тоҷикистон ҳамчун мақоми танзимкунанда ва назорат

Бонки миллии Тоҷикистон бо мақсади таъмини устувории молиявии ташкилотҳои амонатии кредитии хурд, ҳимояи манфиатҳои амонатгузорони онҳо, ҳамчунин дастгирии устувории низоми пулию қарзии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи салоҳияти худ ба воситаи муқаррар кардани

меъёрҳо ва дигар талабот бо роҳи қабули санадҳои меъёрие, ки тибқи Қонуни мазкур қабул карда мешаванд, фаъолияти ташкилотҳои амонатии кредитии хурдро ба танзим медарорад ва назорат мекунад.

Моддаи 25. Меъёрҳои иқтисодии Бонки миллии Тоҷикистон

Ба таркиби меъёрҳои иқтисодие, ки Бонки миллии Тоҷикистон барои риояи ҳатмии онҳо аз ҷониби ташкилоти амонатии кредитии хурд муқаррар менамояд, меъёрҳои иқтисодии зерин дохил мешаванд:

- андозаи ҳадди ақалли сармояи оинномавӣ;
- андозаи ниҳоии қисми ғайрипулии сармояи оинномавии ибтидоӣ, ки набояд аз 20 фоиз зиёд бошад;
- меъёри пардохтпазирӣ;
- меъёри кифояти сармоя;
- андозаи таваккали (риски) асьорӣ, фоизӣ ва ғайра;
- меъёри истифодаи маблағҳои хусусии ташкилоти амонатии кредитии хурд барои ба даст овардани ҳиссаи (саҳмияҳои) шахсони ҳуқуқии дигар;
- талабот нисбати амалиёти шахсони бонуфуз;
- меъёри таносуби ҳадди ниҳоии амонатҳои ҷалбшуда нисбат ба сармояи умумӣ;
- меъёри ҳадди ақалли сармояи умумӣ.

Моддаи 26. Санҷиши фаъолияти ташкилоти амонатии кредитии хурд

Бонки миллии Тоҷикистон санҷиши фаъолияти ташкилотҳои амонатии кредитии хурдро дар маҳалли ҷойгиршавӣ ва берун аз маҳалли ҷойгиршавии онҳо анҷом медиҳад. Тартиби санҷиш дар маҳалли ҷойгиршавӣ ва берун аз маҳалли ҷойгиршавии ташкилоти амонатии кредитии хурдро Бонки миллии Тоҷикистон мутобиқи ҳамин Қонун муайян мекунад.

Моддаи 27. Маълумот ва ҳуҷҷатҳо

Бо мақсади иҷрои функсияҳои танзимкунандаю назоратие, ки дар Қонуни мазкур пешбинӣ шудаанд, Бонки миллии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад маълумотеро, ки дар Қонуни мазкур пешбинӣ шудааст, аз ташкилоти амонатии кредитии хурд ва шахсони бонуфуз ба даст орад. Бонки миллии Тоҷикистон бо тартиби дар қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррарнамуда ҳуқуқ дорад дар бораи муштариёни ташкилоти амонатии кредитии хурд ва манбаи маблағҳои пулии онҳо, ки барои амалӣ кардани чораҳо чихати пешгирии қонунгардонии (расмигардонии) даромадҳои бадастомада заруранд, маълумот дархост намуда, онро бигирад.

Маълумоти махфие, ки Бонки миллии Тоҷикистон ҳангоми анҷом додани ваколат мутобиқи Қонуни мазкур ба даст овардааст, набояд ошкор карда шавад ё ба шахси сеюм дода шавад, ба истиснои ҳолатҳое, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардааст.

Моддаи 28. Фондҳои ташкилоти амонатии кредитии хурд

Ташкилоти амонатии кредитии хурд ўҳдадор аст барои пӯшонидани зиён бо тартиби муқарраркардаи санадҳои меъёрии Бонки миллии Тоҷикистон фонди захиравӣ ташкил диҳад.

Ташкилоти амонатии кредитии хурд метавонад захираҳои сармоявӣ ташкил диҳад, нигоҳ дорад ва ҳисобу китоби онҳоро пеш барад.

Ташкилоти амонатии кредитии хурд ҳуқуқ дорад фондҳои дигари ҳилофи қонун набударо ташкил диҳад.

Боби 7.

Баҳисобгирӣ ва ҳисоботдиҳӣ

Моддаи 29. Баҳисобгирии муҳосибавӣ

Тартиб ва қоидаҳои баҳисобгирии муҳосибавӣ дар ташкилоти амонатии кредитии хурд, номгӯ, шакл ва мӯҳлати пешниҳоди ҳисоботи муҳосибавӣ, ҳамчунин масъулият барои вайрон кардани онҳо аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

Принсипҳои баҳисобгирии муҳосибавӣ ва нақшаи ҳисобҳои ташкилоти амонатии кредитии хурд мисли ҳамаи ҳисоботи молиявии онҳо мутобиқи стандарти байналмилалӣ баҳисобгирии муҳосибавӣ аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд.

Моддаи 30. Пешниҳод ва нашри ҳисобот

Ҳар як ташкилоти амонатии кредитии хурд бо анҷом ёфтани соли молиявӣ на дертар аз мӯҳлати муқаррарнамудаи Бонки миллии Тоҷикистон ба он ҳуҷҷатҳои зеринро пешниҳод менамояд:

- ҳисоботи молиявӣ, ки бо хулосаи аудиторӣ тасдиқ гардидааст;
- маълумот дар бораи фаъолияти худ ва амалиёт дар соли сипаришуда.

Ҳар як ташкилоти амонатии кредитии хурд ҳисоботи солонаи бо санҷиши аудиторӣ тасдиқгардида, аз ҷумла баланси солона ва ҳисобот дар бораи фоидаю зиёнро аз рӯи шакл ва мӯҳлате, ки Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар кардааст, баъди аз ҷониби маҷлиси солонаи саҳмиядорон тасдиқ шудани баланси солона ва ҳисобот дар бораи фоидаю зиён ба нашр мерасонад.

Боби 8.

Додани шаҳодатнома ба фонди қарзии хурд

Моддаи 31. Тартиби додани шаҳодатнома ба фонди қарзии хурд

Барои анҷом додани фаъолияти худ фонди қарзии хурд ўҳдадор аст шаҳодатномаи Бонки миллии Тоҷикистонро дар хусуси қайди баҳисобгириӣ ба даст орад. Шаҳодатнома ба фонди қарзии хурд бо тартибе, ки Қонуни мазкур муқаррар кардааст, дода мешавад.

Ариза бо дархост дар хусуси гирифтани шаҳодатнома ба забони давлатӣ бо нишон додани суроғаи аризадиҳанда пешниҳод карда мешавад. Ҳангоми пешниҳоди ариза бо дархост дар бораи гирифтани шаҳодатнома ба андозаи дукаратаи нишондиҳанда барои ҳисобҳо ҳақ пардохта мешавад.

Шаҳодатномаҳое, ки Бонки миллии Тоҷикистон мутобиқи Қонуни мазкур медиҳад, дорои мӯҳлати номаҳдуди амал мебошанд ва дар тамоми қаламрави ҷумҳуриӣ эътибор доранд. Ҳангоми яққоя шудани ду ё зиёда фонди қарзии хурд шаҳодатномаи онҳо бекор карда мешавад ва фонди аз нав ташкилшаванда ўҳдадор аст барои гирифтани шаҳодатнома мутобиқи Қонуни мазкур ба Бонки миллии Тоҷикистон ариза пешниҳод намояд.

Маълумот дар бораи шаҳодатномаҳои мавҷудбудаи фонди қарзии хурдро Бонки миллии Тоҷикистон дар феҳристи махсус ворид менамояд. Бонки миллии Тоҷикистон феҳристи алоҳидаро барои фондҳои қарзии хурд пеш мебарад. Маълумот дар бораи фонди қарзии хурд, ки дар феҳристҳо мавҷуд аст, соле як маротиба дар нашрияи расмӣи Бонки миллии Тоҷикистон ба нашр расонида мешавад. Тағйирот ва иловаҳо, ки ба ҳар яке феҳрист ворид карда мешаванд (аз ҷумла, маълумот дар бораи шаҳодатномаҳои бекоркардашуда) дар ин нашрия дар муддати як моҳи ба феҳрист ворид намудани онҳо нашр карда мешаванд.

Моддаи 32. Ҳуҷҷатҳое, ки барои гирифтани шаҳодатнома пешниҳод карда мешаванд

Барои гирифтани шаҳодатнома ҷиҳати анҷом додани фаъолият ба сифати фонди қарзии хурд аризадиҳанда ба Бонки миллии Тоҷикистон бояд ҳуҷҷатҳои зеринро пешниҳод намояд:

- ариза бо дархост дар хусуси гирифтани шаҳодатнома аз рӯи шакле, ки Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар кардааст;
- оиннома (нусхаи асл ё нусхаи аз ҷониби нотариус тасдиқшуда);
- нусхаи аз ҷониби нотариус тасдиқшудаи шаҳодатнома дар бораи бақайдгирии давлатӣ;
- нусхаи аз ҷониби нотариус ё ба таври дигари қонунӣ тасдиқшудаи ҳуҷҷате, ки ваколати аризадиҳандаро дар бобати аз номи муассисон пешниҳод кардани ариза тасдиқ менамояд;
- тасдиқи қонунигардонии манбаъҳои маблағҳои худӣ ва қарзии муассисон, ки барои амалӣ кардани чораҳои пешгирии қонунигардонии (расмигардонии) даромадҳое, ки бо роҳҳои ҷиноятӣ ба даст омадаанд.

Моддаи 33. Мӯҳлати додани шаҳодатнома

Бонки миллии Тоҷикистон ўҳдадор аст дар муддати як моҳи гирифтани ариза ва ҳамаи ҳуҷҷатҳое, ки дар моддаи 32 Қонуни мазкур номбар шудаанд, шаҳодатнома диҳад ё додани онро рад намояд.

Дар ҳолате ки агар ҳуҷҷатҳои қабулнамудаи Бонки миллии Тоҷикистон ба талаботе, ки Қонуни мазкур барои додани шаҳодатнома муқаррар кардааст, ҷавобгӯ набошанд, мӯҳлати баррасии ариза аз рӯзи гирифтани ҳуҷҷатҳое, ки ба талабот ҷавобгӯ мебошанд, аз нав ҳисоб карда мешавад.

Моддаи 34. Асос барои рад ё бекор кардани шаҳодатнома

Бонки миллии Тоҷикистон бо сабабҳои зерин метавонад додани шаҳодатномаро ба фонди қарзии хурд рад ё бекор намояд:

- номувофикатии ҳуҷҷатҳои ба ариза замимашаванда ба талаботи Қонуни мазкур;
- пешниҳоди маълумоти нодуруст дар ҳуҷҷатҳои ба ариза замимашаванда;
- рӯяи накардани талаботи Қонуни мазкур.

Бонки миллии Тоҷикистон ӯҳдадор аст ба аризадиҳанда бо нишон додани сабаби радкунӣ барои додани шаҳодатнома ба таври хаттӣ ҷавоб диҳад.

Боби 9.

Амалиёте, ки ташкилоти қарзии хурд ва фонди қарзии хурд анҷом медиҳанд

Моддаи 35. Фаъолияти, ки ташкилоти қарзии хурд ва фонди қарзии хурд анҷом дода метавонанд

Ташкилоти қарзии хурд ва фонди қарзии хурд метавонанд бевосита ё бавосита ҳангоми мавҷуд будани ҳуҷҷатҳое, ки дар асоси Қонуни мазкур ба онҳо дода шудааст, танҳо намудҳои зерини фаъолиятро анҷом диҳанд:

- додани қарзҳои хурд (таъминшуда ва таъминнашуда);
- анҷом додани амалиёт оид ба иҷораи молиявӣ (лизингӣ), ба шарте ки маблағи аҳди молиявӣ (лизингӣ) (бо тарҳи ғоизҳои ҳисоббардашуда) бо як муштарӣ аз маҳдудиятҳое, ки нисбат ба қарзҳои хурд истифода мешаванд, зиёдтар набошад;
- ба муштариёни худ расонидани хизматҳои машваратӣ иттилоотӣ.

Ташкилоти қарзии хурд ва фонди қарзии хурд, инчунин метавонанд намудҳои дигари фаъолияти хилофи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон набударо, ки барои амалӣ кардани намудҳои фаъолияти дар қисми якуми ҳамин модда нишон додашуда заруранд, анҷом диҳанд, аз ҷумла:

- аз шахсони ҳуқуқие, ки фаъолияти худро берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом медиҳанд, маблағҳои пулӣ қарз гиранд (бо таъмини амволи худ ё бо тарзи дигар);
- аз ташкилотҳое, ки дорои иҷозатнома мебошад, маблағҳои пулӣ қарз гиранд (бо таъмини амволи худ ё бо тарзи дигар);
- нисбат ба ӯҳдадорҳои пардохти тарафи сеюм талабот ба даст оранд;
- амволеро, ки мутобиқи шартҳои гарав ба даст овардаанд, ба фурӯш бароранд.

Қарзгирӣ мутобиқи сарҳатҳои якум ва дуҷуми қисми дуҷуми ҳамин модда қабули амонатҳо ба ҳисоб намеравад ва гирифтани иҷозатнома талаб намекунад.

Моддаи 36. Пешниҳод намудани қарзҳои хурд

Дар доираи муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ташкилоти қарзии хурд ва фонди қарзии хурд ҳуқуқ доранд мутобиқи сиёсати дохилии қарздиҳӣ қарзҳои хурд диҳанд.

Ташкилотҳои қарзии хурд ва фонди қарзии хурд метавонанд зери таъмини иҷрои ӯҳдадорӣ ё бе чунин таъмин қарзи хурд диҳанд.

Моддаи 37. Баҳисобгирии муҳосибавӣ ва ҳисоботдиҳӣ

Тартиб ва қоидаҳои баҳисобгирии муҳосибавӣ дар ташкилоти қарзии хурд ва фонди қарзии хурд, масъулият барои вайрон кардани онҳо, принципҳои қайди баҳисобгириро Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар мекунад.

Ҳар як ташкилоти қарзии хурд ва фонди қарзии хурд ба Бонки миллии Тоҷикистон ҳисоботи солона, аз ҷумла баланс ва ҳисобот дар бораи ғоидою зиёро пешниҳод мекунад.

Боби 10.

Муқаррароти хотимавӣ

Моддаи 38. Санҷиши аудиторӣ ташкилоти маблағгузори хурд

Санҷиши дохилии ташкилотҳои маблағгузори хурд аз тарафи аудити дохилии онҳо мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

Фаъолияти ташкилоти амонатии кредитӣ хурд ва ташкилоти қарзии хурд ҳар сол аз ҷониби аудиторҳои берунӣ, ки ташкилотҳои мазкур таъин кардаанд ва барои гузаронидани чунин нави аудит иҷозатнома доранд, мавриди санҷиши аудиторӣ қарор дода мешавад. Фонди қарзии хурд метавонад ҳар сол ҳангоми зарурат бо ҷалби аудиторҳои беруна фаъолияти худро мавриди санҷиш қарор диҳад.

Аудити ҳарсолаи берунӣ ташкилотҳои маблағгузори хурд инҳоро дар бар мегирад:

- муқаррар кардани мавҷудияти маблағи сармоя ва вазъи молиявии ташкилотҳои маблағгузори хурд;
- санчиши сари вақт, пурра ва дақиқ инъикос кардани амалиёти гузаронидашуда дар ҳисобдорӣ ва ҳисоботдиҳӣ;
- санчиши мувофиқати амалиёти гузаронидашуда ба талаботи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии Бонки миллии Тоҷикистон;
- санчиши мувофиқати амалиёти гузаронидашуда ба шароити умумии гузаронидани онҳо, ҳамчунин мувофиқати тартиби гузаронидани амалиёт ба қоидаҳои дохилии ташкилоти маблағгузори хурд.

Натиҷаи санчиш ва хулосаҳои худро аудитори берунӣ дар ҳисоботе, ки ба ташкилотҳои маблағгузори хурд пешниҳод карда мешавад, баён менамояд. Ҳисобот бояд маълумот дар бораи саҳеҳии фаъолияти молиявии ташкилотҳои маблағгузори хурдро дар бар гирад. Барои ташкилоти амонатии кредитии хурд дар ҳисобот бояд маълумот дар бораи аз ҷониби вай иҷро гардидани меъёрҳои ҳатмие, ки Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар кардааст, вазъи назорати дохилӣ ва дигар муқаррароти муайяннамудаи ҳуҷҷати таъсисии ташкилоти амонатии кредитии хурд ва санадҳои меъёрии Бонки миллии Тоҷикистон дарҷ карда шавад.

Моддаи 39. Махфият

Аз тарафи ташкилоти маблағгузори хурд, муассисони вай, саҳмиадорон, аъзои Шӯрои директорон, кормандони иҷроия, кормандон ва агентҳо ба шахсони сеюм ошкор намудани маълумоти махфие, ки онҳо вобаста ба иҷрои ўҳдадориҳои худ дастрас менамоянд ва ҳамчунин ғайриқонунӣ истифода намудани ин маълумот манъ аст.

Ошкор накардани маълумот аз инҳо иборат аст:

- роҳ надодан ба истифодаи маълумоте, ки аз муштарӣ ба манфиати ташкилоти маблағгузори хурд ё ягон шахси дигар гирифта шудааст, ба истиснои истифодаи он бо иҷозат ё бо дастури муштарӣ;
- паҳн накардани маълумот ба тарафи сеюм, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Аз ўҳадорӣ хориҷ кардани риояи махфиятро ҳолатҳои дар моддаи 11 Қонуни мазкур ва дигар ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил медиҳанд.

Нисбат ба ташкилоти амонатии кредитии хурд ва ташкилоти қарзии хурд муқаррарот дар хусуси сирри бонкӣ татбиқ карда мешавад, ки Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи бонкҳо ва фаъолияти бонкӣ» оид ба маълумоте, ки сирри суратҳисоби муштарӣ, амалиёт аз рӯи суратҳисоб ва маълумот дар бораи соҳиби суратҳисобро ташкил медиҳад, муқаррар кардааст.

Моддаи 40. Баррасии баҳсҳо

Ташкилоти маблағгузори хурд ё шахсони дигар ҳақ доранд аз болои амали (беамалии) Бонки миллии Тоҷикистон дар соҳаи фаъолият оид ба маблағгузори хурд ба суди иқтисодӣ муроҷиат намоянд.

Баҳси байни ташкилотҳои маблағгузори хурд ва мизочони онҳо (шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ) бо тартиби пешбининамудаи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳал карда мешавад.

Моддаи 41. Ҷавобгарӣ барои вайрон намудани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки муқаррароти Қонуни мазкурро вайрон менамоянд, мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 42. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Ташкилотҳои маблағгузори хурди амалкунанда ўҳаддоранд дар давоми шаш моҳи мавриди амал гардидани Қонуни мазкур фаъолияти худро ба он мутобиқ намоянд.

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Э.Раҳмонов

ш. Душанбе 17 майи соли 2004

№ 38

